

האוניברסיטה העברית בירושלים

סילבוס

התנועה הוהאבית מראשיתה עד היום - 16832

תאריך עדכון אחרון 18-10-2020

נקודות זכות באוניברסיטה העברית: 4

תואר: מוסמך

היחידה האקדמית שאחראית על הקורס: שפה וספרות ערבית

השנה הראשונה בתואר בה ניתן ללמוד את הקורס: 0

סמסטר: שנתי

שפת ההוראה: עברית

קמפוס: הר הצופים

מורה אחראי על הקורס (רכז): ד"ר דניאל לב

דוא"ל של המורה האחראי על הקורס: daniel.lav@mail.huji.ac.il

שעות קבלה של רכז הקורס:

מורי הקורס:

תאור כללי של הקורס:

- התנועה הוואבית פרצה לעולם באמצע המאה ה-18 והביאה בעקבותיה שינויים מרחיקי לכת בחצי האי ערב בתחומי הדת, החברה, והפוליטיקה. בהמשך, נודעה לה השפעה הולכת וגוברת על העולם המוסלמי בכללותו. בקורס נתחקה אחר ההתפתחויות בתנועה הוואבית, מראשיתה כתנועת רפורמה מיליטנטית ועד להתמסדותה בערב הסעודית של היום.

מטרות הקורס:

להקנות לתלמידים היכרות מעמיקה עם התנועה הוואבית לדורותיה ויכולת לחקור סוגיות דוקטרינליות והיסטוריות שונות בתחום באופן עצמאי.

תוצרי למידה

בסיומו של קורס זה, סטודנטים יהיו מסוגלים:

בסיום הקורס, התלמידים יוכלו לחקור באופן עצמאי סוגיות שונות בדוקטרינה ובהיסטוריה הוואבית על בסיס מקורות ראשוניים.

דרישות נוכחות (%) :

100

שיטת ההוראה בקורס: ההוראה בקורס תתבסס בעיקר על דיונים בכיתה על בסיס מקורות ראשוניים ומשניים, בשילוב עם הרצאות אשר נועדות בעיקר לפרוש את המסגרת הרעיונות וההיסטורית הנחוצה להבנת הטקסטים.

רשימת נושאים / תכנית הלימודים בקורס:

הקורס יעסוק בנושאים הבאים (בין היתר):

- מחמד בן עבד אל-וואב וראשית התנועה הוואבית: על החשיבות של המונולטריה והמלחמה בפולחן הקדושים

- מתנגדי הוואביה וספרות ה"רדוד"

- דפוסים בהתפשטות המדינה הסעודית הראשונה (1744-1818): "תאריך נג'ד" לאבן ע'נאם כמקור היסטורי

- המדינה הסעודית השנייה (1824-1891): היחסים עם העת'מאנים והתפתחות דוקטרינת אל-ולאא ואל-בראא

- "צוא המהפכה: ההשפעה הוואבית מעבר לחצי האי הערב (עם דגש על תת-היבשת ההודית והלבנט)

- המדינה הסעודית השלישית: עבד אל-עזיז בן סעוד, האח'ואן, ורתימת התנועה הוואבית לפרוייקט המדינתי

- עידן עבד אל-עזיז בן באז: בין המורשת הוואבית לסלפיזם המודרני

- המורשת הוואבית ואל-סלפיה אל-ג'האדיה

חומר חובה לקריאה:

דוגמאות לחומר הקריאה בקורס:

מקורות ראשוניים:

כתבים שונים מאת מוחמד בן עבד אל-והאב

אבן ע'נאם, תאריך נג'ד

אחמד בן זיני דחלאן, אל-דרר אל-סניה פי אל-רד עלא אל-והאביה

מחמוד שכרי אל-אלוסי, ע'אית אל-אמאני פי אל-רד עלא אל-נבהאני

מוחמד בן אברההים, תחכים אל-קואנין

עבד אל-עזיז בן באז, מג'מוע פתאוא ומקאלאת מתנועה

מקורות משניים:

Michael Cook, "On the Origins of Wahhābism," *Journal of the Royal Asiatic Society*, Third Series, 2:2, pp. 191-202

Samer Traboulsi, "An Early Refutation of Muḥammad ibn 'Abd al-Wahhāb's Reformist Views," *Die Welt des Islams, New Series*, 42:3 (2002), pp. 373-415

David Commins, "Why Unayza? Ulema Dissidents and Nonconformists in the Second Saudi State"

M.J. Crawford, "Civil War, Foreign Intervention, and the Question of Political Legitimacy: A Nineteenth Century Saudi Qadi's Dilemma," *International Journal of Middle East Studies* 14 (1982), pp. 227-248

Abdulaziz H. Al-Fahad, "From Exclusivism to Accommodation: Doctrinal and Legal Evolution of Wahhabism," *New York University Law Review* 79:2 (2004), pp. 485-519

Nabil Mouline, *The Clerics of Islam: Religious Authority and Political Power in Saudi Arabia*, Yale University Press, 2014

Stéphane Lacroix, *Awakening Islam: The Politics of Religious Dissent in Contemporary Saudi Arabia*, Harvard University Press, 2011

חומר לקריאה נוספת:

הערכת הקורס - הרכב הציון הסופי :

מבחן מסכם בכתב/בחינה בעל פה 70 %

הרצאה 0 %

השתתפות 10 %

הגשת עבודה 0 %

הגשת תרגילים 20 %

הגשת דו"חות 0 %

פרויקט מחקר 0 %

בחנים 0 %

אחר 0 %

מידע נוסף / הערות:

